

РЕЦЕНЗІЇ

DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.67.342264>

РЕЦЕНЗІЯ

НА КОЛЕКТИВНУ МОНОГРАФІЮ «СУСПІЛЬСТВО, ЛЮДИНА, ПРАВО: СУЧАСНИЙ СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ / О. П. АНДРУЩЕНКО, О. Г. ДАНИЛЬЯН, О. П. ДЗЬОБАНЬ ТА ІН. ; ЗА РЕД. О. Г. ДАНИЛЬЯНА. ХАРКІВ : ПРАВО, 2025. 328 С.»

Колективна монографія «Суспільство, людина, право: сучасний соціокультурний контекст», підготовлена за редакцією професора О. Г. Данильяна, є вагомим науковим доробком, присвяченим осмисленню трансформаційних процесів, що відбуваються в українському суспільстві у ХХІ ст. Актуальність тематики зумовлена глобальними викликами, серед яких особливе місце займає широкомасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України. Ці події радикально змінили соціально-політичний, правовий і гуманітарний ландшафт країни, загострили питання національної безпеки, прав людини, державного суверенітету й правової культури.

Монографія вирізняється комплексним і міждисциплінарним підходом до вивчення сучасних соціально-філософських і філософсько-правових проблем. У ній гармонійно поєднано аналіз теоретичних основ функціонування права, держави й громадянського суспільства в умовах глобалізації з практичним виміром – розглядом конкретних викликів, з якими стикається Україна в період війни та післявоєнного відновлення.

Структурно монографія складається з трьох частин, що логічно розкривають основні аспекти досліджуваної тематики. Першу частину, «Культурно-ціннісний континуум сучасного суспільства», присвячено осмисленню змін у сфері інформаційної культури України в контексті війни та цифровізації. Автори ґрунтовно аналізують виклики інформаційної безпеки, особливості кіберсуверенітету та проблематику захисту інформаційних прав громадян в умовах гібридної агресії. Особливу увагу приділено трансформаціям правової культури і новим формам правових відносин у цифровому середовищі. Авторський колектив демонструє глибоке розуміння сучасних тенденцій,

що визначають вектори розвитку українського суспільства в умовах цифрової революції.

У другій частині, «Антропологічний та соціальний контекст сучасних проблем війни і миру», аналізується специфіка соціальних змін, викликаних війною, а також антропологічні аспекти осмислення миру. Питання філософії миру, прав людини в умовах війни, соціальної солідарності, феномену жертви в сучасній культурі розглядаються в контексті нових викликів, що постали перед українським суспільством у період воєнних дій. Цей розділ відзначається глибоким гуманістичним підходом, прагненням до формування ціннісних орієнтирів, необхідних для консолідації нації та відновлення суспільства в післявоєнний період.

Третя частина, «Філософсько-правові проблеми розвитку віртуального простору», зосереджується на викликах, пов'язаних із розвитком штучного інтелекту, робототехніки, кібервлади й кібербезпеки. Автори аналізують етичні, правові та філософські аспекти взаємодії особистості з віртуальним простором, проблематику правового регулювання діяльності автономних систем і новітніх технологій у сфері захисту прав людини. Цей розділ є надзвичайно актуальним з огляду на стрімкий розвиток ІКТ та зростання загроз у сфері цифрової безпеки.

Монографія має високу наукову новизну, зумовлену унікальністю тематики й сучасним підходом до аналізу складних соціальних і правових явищ. Автори вперше в українській філософсько-правовій думці на такому рівні комплексно розглядають вплив війни на правову свідомість, культуру й правове регулювання суспільних відносин.

Серед особливо цінних наукових досягнень монографії варто відзначити: розроблення концепції правової культури як чинника національної безпеки в умовах гібридної війни; осмислення філософії миру в контексті поствоєнної реконструкції українського суспільства; аналіз проблеми кіберсуверенітету і правового регулювання віртуального простору, зокрема штучного інтелекту й автономних систем.

Практичне значення роботи полягає в тому, що її висновки й рекомендації можуть бути використані при розробленні стратегій державної політики у сфері правової, інформаційної та національної безпеки, при формуванні правового й політичного мислення студентів юридичних і гуманітарних факультетів, а також у діяльності органів державного управління й місцевого самоврядування.

Текст монографії написано науковою і водночас доступною й зрозумілою мовою, що сприяє легкому сприйняттю складних філософських і правових

понять. Робота має чітку структуру, логічну послідовність викладу, що дозволяє читачу зручно орієнтуватися в матеріалі.

Монографія супроводжується значним науковим апаратом, включаючи актуальні джерела української та зарубіжної літератури, що свідчить про глибоке знання предмета дослідження авторами.

Колективна монографія «Суспільство, людина, право: сучасний соціокультурний контекст» є вагомим внеском у розвиток сучасної соціальної філософії та філософії права в Україні. Робота відзначається високим рівнем теоретичної глибини, актуальністю тематики й практичною значущістю. Вона може бути широко використана в навчальному процесі, наукових дослідженнях і практичній діяльності у сфері державного управління та захисту прав людини.

С. Г. Серьогіна – доктор юридичних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України, член-кореспондент НАПрН України